

FOLKETINGET

Folketinget i arbejdstøjet — et studiehæfte om Folketingets arbejde

Folketinget i arbejdstøjet

– et studiehæfte om Folketingets arbejde

Udgiver

Folketinget
Januar 2020
3. udgave

Bestilling

ft.dk

Tryk

Grafisk Rådgivning

Oplag

10.000

Eksemplarfremstilling af papirkopier/print af denne publikation til undervisningsbrug og intern administrativ brug kan ske frit og uden aftale med Copydan Tekst & Node.

Foto

David Kahr: forside
Thorkild Jensen: s. 5
Christoffer Regild: s. 7 og 11
Ty Stange: s. 9, 12, 14 og 16

ISBN: 978-87-7982-202-3

Indhold

**Folketinget
- Danmarks parlament**

Arbejdet i Folketingsalen

Arbejdet i udvalgene

Politiske roller og opgaver

Folketingsåret

Hvis du vil vide mere

Folketingets partier

Folketinget – Danmarks parlament

Christiansborg Slot ligger på øen Slotsholmen midt i København. Her holder Folketinget, Danmarks parlament, til. Christiansborg rummer foruden Folketinget også Højesteret, de kongelige repræsentationslokaler og Statsministeriet. Størstedelen af slottet bruges dog af Folketinget, der også bruger flere tilstødende bygninger.

I Danmark har vi demokrati. Vi kalder det også folkestyre. Navnet Folketinget betyder egentlig, at det er folkets ting, dvs. en forsamling for alle landets borgere. Det betyder dog ikke, at alle landets borgere er med til at bestemme, hvordan landet skal styres. Det betyder, at alle landets borgere er med til at bestemme, hvem der skal styre landet.

Mindst én gang hvert fjerde år er der folketingsvalg. Her bestemmer vælgerne med deres kryds, hvilke personer der skal repræsentere dem i Folketinget. Det kaldes repræsentativt demokrati.

Medlem af Folketinget

Folketinget har 179 medlemmer. Ofte bruger man forkortelsen MF, som betyder medlem af Folketinget. En plads i Folketinget kaldes også et mandat. Ved et folketingsvalg vælges de 175 mandater i selve Danmark, mens 2 vælges på Færøerne, og 2 vælges i Grønland. Man skal opfylde tre krav for at kunne stemme og blive valgt til Folketinget:

1. Man skal være dansk statsborger,
2. have fast bopæl i Danmark og
3. være fyldt 18 år.

Magt til at lovgive

Folketingsmedlemmerne og regeringen er de eneste, der kan komme med forslag til nye love og lovændringer. Og Folketinget er det eneste sted, man kan vedtage love, som dronningen derefter underskriver. Det kaldes den lovgivende magt. En af de vigtigste opgaver i forbindelse med lovgivningsarbejdet er at vedtage budgetterne for Danmark. Regeringen fremsætter budgetterne, som hedder finansloven.

Magt til at kontrollere regeringens arbejde

En anden vigtig opgave for Folketinget er at kontrollere, hvordan regeringen fører lovene ud i livet. Kontrollen består af tre dele:

1. at få oplysninger fra ministrene,
2. at drøfte aktuelle politiske sager med ministrene og
3. at påvirke ministrenes forvaltning af lovene.

Det står i grundloven, at en minister skal gå af, hvis et flertal i Folketinget udtaler mistillid til ham eller hende. Og hvis det er statsministeren, Folketinget udtaler mistillid til, skal hele regeringen gå af, eller der skal udskrives folketingsvalg. For at bevare regeringsmagten må regeringen altså sørge for, at der ikke opstår et flertal i Folketinget imod regeringens politik.

I Vandrehallen på Christiansborg er Danmarks Riges Grundlov udstillet.

Parlamentarisme

Fra 1849 til 1953 hed parlamentet Rigsdagen og havde to kamre eller forsamlinger: 1) Landstinget, og 2) Folketinget. I dag har vi kun ét kammer, Folketinget.

Der var stor forskel på valgreglerne til de to kamre. Derfor var der også stor forskel på, hvem der var medlem af dem. Landstinget var konservativt, og mange af medlemmerne var godsejere. Folketinget repræsenterede en bredere del af befolkningen.

Der var ingen regler for, hvilken vægt de to forsamlinger havde hver især, når der skulle dannes en ny regering. Og kongen havde større magt dengang og holdt med godsejerne. Derfor sad de i lang tid på magten.

Først i 1901 accepterede kongen, at det skulle være folkets flertal, der skulle afgøre, hvem der skulle danne regering. Det er et meget vigtigt princip i det danske demokrati og hedder det

parlamentariske princip: De personer, vælgerne har valgt ind ved et folketingsvalg, bestemmer, hvem der skal danne regering. Princippet blev ikke skrevet ind i grundloven, det blev det først ved grundlovsændringen i 1953, da man afskaffede Landstinget og Folketinget blev navnet på det danske parlament med kun ét kammer.

I grundlovens § 15 beskriver man det parlamentariske princip sådan her:

”Stk. 1. Ingen minister kan forblive i sit embede, efter at Folketinget har udtalt sin mistillid til ham.

Stk. 2. Udtaler Folketinget sin mistillid til statsministeren, skal denne begære ministeriets afsked, medmindre nyvalg udskrives. Et ministerium, som har fået et mistillidsvotum, eller som har begæret sin afsked, fungerer, indtil et nyt ministerium er udnævnt. Fungerende ministre kan i deres embede kun foretage sig, hvad der er fornødent til embedsforretningernes uforstyrrede førelse.”

FAKTA

Arbejdet i Folketingssalen

Folketingssalen er det mest kendte rum på Christiansborg. Salen er midtpunktet i det danske demokrati. Her vedtages landets love, og her foregår de overordnede politiske diskussioner.

Lovgivningsarbejdet

Ifølge grundloven skal et lovforslag behandles tre gange i Folketingssalen, før det kan vedtages. Et typisk forløb ser sådan ud:

1) Førstebehandling: Her drøftes de store linjer, og partiernes ordførere fremlægger deres partis holdning til forslaget. De fleste forslag bliver sendt videre til et af Folketingets udvalg, som nøje gennemgår forslaget og på den baggrund skriver en betænkning (se side 10).

2) Andenbehandling: Her debatteres forslaget både i sin helhed og i detaljer. Betænkningen fra udvalget indgår i debatten, og er der ændringsforslag, diskuteres de også.

Når forhandlingen er afsluttet, stemmes der om de ændringsforslag, der måtte være stillet. Et lovforslag kan efter andenbehandling blive henvist til en

ny udvalgsbehandling, men i de fleste tilfælde går det direkte videre til tredjebehandling.

3) Tredjebehandling: Hvis der er ændringsforslag, forhandles og stemmes der først om dem. Hvis nogen derefter ønsker at tage ordet, bliver der forhandlet om lovforslaget som helhed. Ellers forhandles og stemmes der om lovforslaget med det samme.

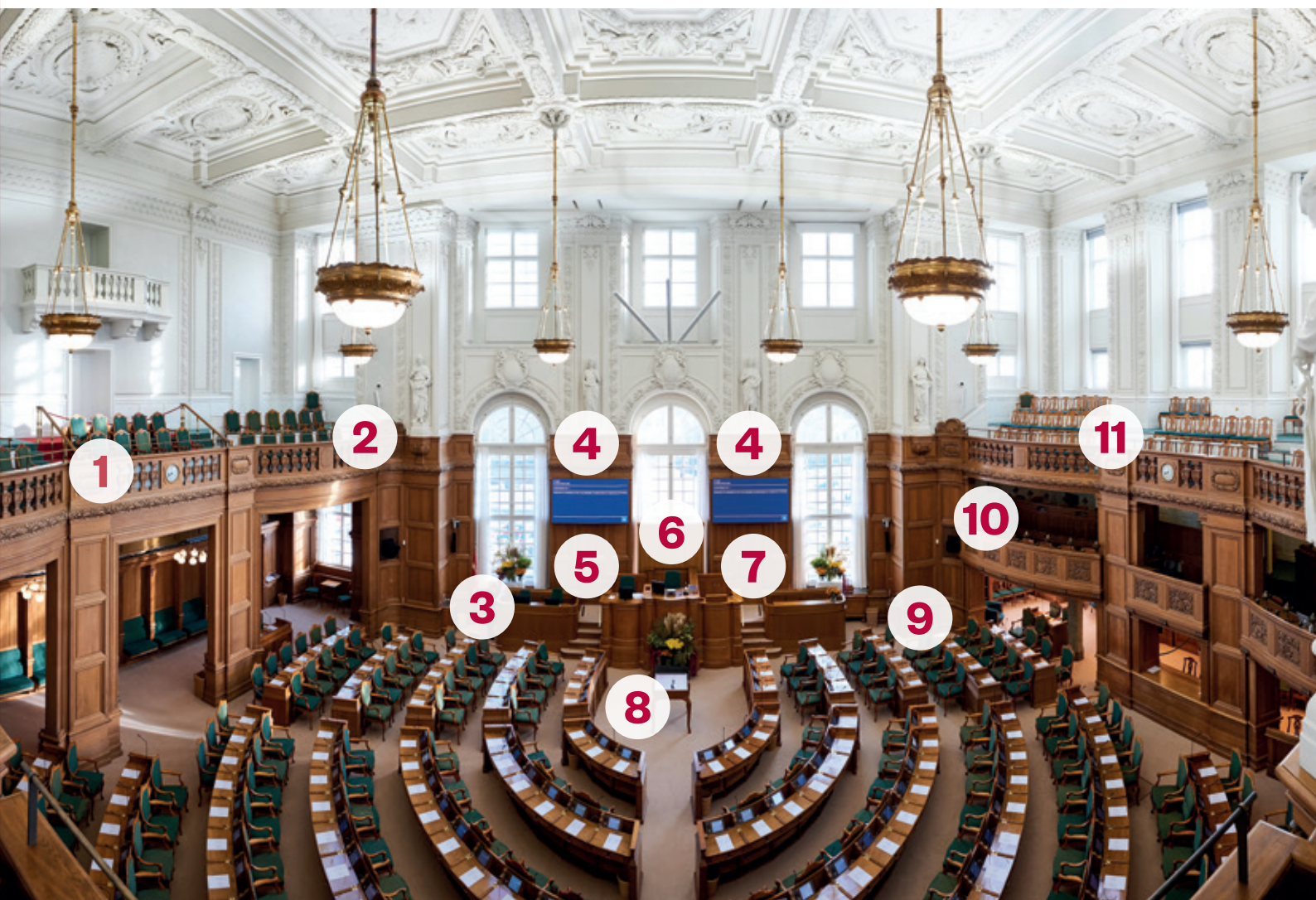
Mindst 90 af de 179 folketingsmedlemmer skal deltage i afstemningen, for at den er gyldig. Et lovforslag er vedtaget, hvis der er flere, der stemmer for end imod det. Når et lovforslag er vedtaget, skal det underskrives af dronningen og en minister og offentliggøres på lovtidende.dk. Når det er sket, gælder loven.

Det tager lang tid og kræver juridisk indsigt at udarbejde et lovforslag. Regeringen har mange embedsmænd i ministerierne til at hjælpe sig, mens partierne uden for regeringen, oppositionen, har færre til at hjælpe sig. Regeringen fremsætter de fleste lovforslag.

Alt, hvad der bliver sagt på møderne i Folketingssalen, bliver skrevet ordret ned i et referat (Folketingstidende). Referaterne kan man læse på ft.dk og folketingstidende.dk.

Arbejdsugen i Folketingssalen

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
<p>Mødefri Medlemmerne bruger ofte denne dag til møder og arrangementer uden for Christiansborg</p>	<p>Mødet begynder kl. 13</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventuelt spørgetime med statsministeren • Første-, anden- og tredjebehandling • Forespørgselsdebatter • Redegørelsesdebatter 	<p>Mødet begynder kl. 13</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventuelt hasteforespørgsler • Spørgetid 	<p>Mødet begynder kl. 10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Første-, anden- og tredjebehandling • Redegørelsesdebatter • Forespørgselsdebatter 	<p>Mødet begynder kl. 10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Førstebehandling • Forespørgselsdebatter • Redegørelsesdebatter

- 1. Kongeloge
- 2. Diplomatløge
- 3. Referentplads
- 4. Afstemningstavler

- 5. Folketingssekretærplads
- 6. Formandsstol
- 7. Talerstol
- 8. Talebord

- 9. Regeringspladser
- 10. Presseløge
- 11. Tilhørerpladser

Salens indretning

I Folketingssalen har medlemmerne faste pladser, og folketingsgrupperne sidder samlet.

Forrest i hver gruppe sidder gruppeformanden og de vigtigste ordførere. Bag dem sidder de øvrige partifæller, ofte efter hvor lang tid de har været medlem af Folketinget.

Hver plads har et panel med tre knapper: en grøn, en rød og en gul. Er man for et forslag, skal man

trykke på den grønne knap, er man imod, skal man trykke på den røde, og er man hverken for eller imod, skal man trykke på den gule. Afstemningsresultatet vises på to skærme bag formandspodiet.

Forhandlingerne i Folketingssalen er offentlige. Alle kan overvære dem, og der er tilhørerpladser på tre af salens fire sider. Der er også særlige pladser til journalister, kongehus, diplomater og tidligere folketingsmedlemmer.

FAKTA

Beslutningsforslag

Beslutningsforslag er et alternativ til lovforslag. De er hurtigere og lettere at skrive, fordi de ikke skal være lige så detaljerede som lovforslagene. Det er oftest oppositionen, der fremsætter beslutningsforslag. De går typisk ud på at opfordre regeringen til at ændre en eksisterende lovgivning på en bestemt måde.

De fleste beslutningsforslag er der ikke flertal for – de bliver ikke vedtaget. Nogle bliver vedtaget, men der står ikke noget i grundloven om, at regeringen skal rette sig efter, hvad der står i forslagene. Men hvis den ikke gør det, risikerer den, at et flertal af Folketingets partier udtrykker mistillid til regeringen, og så er den nødt til at gå af (se side 5).

Beslutningsforslag behandler man to gange i Folketingssalen – lovforslag tre gange. Imellem de to behandlinger arbejder folketingsmedlemmerne med forslaget i det udvalg, der har med det sagsområde at gøre, som forslaget handler om – f.eks. Miljøudvalget, hvis forslaget handler om miljøet.

Man kan godt springe den første behandling i salen over, hvis de, der har fremsat forslaget, siger o.k. for det. Så starter man med at arbejde med forslaget i udvalget, og bagefter bliver det debatteret i Folketingssalen. Og så stemmer man om beslutningsforslaget.

Det er en vigtig opgave for folketingsmedlemmerne at kontrollere regeringens arbejde og den måde, regeringen forvalter landets love på som udøvende magt.

Arbejdet i 2017-18

Møder i Folketingssalen	108
Fremsatte lovforslag	243
Vedtagne lovforslag	243
Vedtagne beslutningsforslag	149
Spørgsmål til statsministeren i spørgetimen	10
Spørgsmål til ministrene i spørgetiden	336

FAKTA

I Folketingssalen har folketingsmedlemmerne flere muligheder, når de vil tjekke regeringens arbejde.

Forespørgsler

Folketingsmedlemmerne kan spørge om en ministers forklaring eller syn på et samfundsmæssigt problem. Det kaldes at stille en forespørgsel. Forespørgsler handler normalt om større emner, f.eks. en regerings miljøpolitik. Ministeren besvarer så forespørgslen under en forespørgselsdebat i Folketingssalen. Sådan en debat kan vare flere timer.

Under debatten kan partierne fremsætte forslag, som de gerne vil have vedtaget (forslag til vedtagelse). De kan opfordre regeringen til at sætte ind på et bestemt område, f.eks. forbedre vandmiljøet. Det kan også være forslag, der kritiserer regeringens politik på et område.

I alvorlige tilfælde kan forslagene indeholde kritik af en minister – det kaldes et mistillidsvotum. Regeringspartiet/-erne og regeringens støttepartier kan så forsøge at afværge kritikken med et forslag til vedtagelse, hvor de giver udtryk for, at de har tillid til den pågældende minister, eller hvor de kun kritiserer regeringen mildt.

Hvis forslaget om mistillid til en minister alligevel vedtages, må ministeren gå af. Hvis mistilliden (mistillidsvotummet) er til statsministeren, må hele regeringen gå af, eller der må udskrives folketingsvalg.

Spørgsmål

En mere enkel måde at få belyst aktuelle politiske emner på er at stille ministrene spørgsmål. Det kan folketingsmedlemmerne gøre på to forskellige måder i Folketingssalen:

1. På udvalgte tirsdage er der spørgetime med statsministeren. Her kan partierne uden for regeringen stille uforberedte spørgsmål til statsministeren.
2. På onsdage er der spørgetid. Her besvarer ministrene spørgsmål, som folketingsmedlemmerne har stillet skriftligt til dem inden mødet.

Begge typer spørgsmål hedder § 20-spørgsmål, fordi reglerne om dem står i § 20 i Folketingets forretningsorden.

Medlemmerne kan også bede om et skriftligt svar fra ministre.

Redegørelser

En minister kan beslutte at redegøre skriftligt for en sag eller et emne over for Folketinget. I nogle love står der også, at ministeren på lovens område skal skrive en redegørelse.

Folketingets udvalg kan også bede ministre om at give en skriftlig redegørelse om sager, udvalgene er i gang med at behandle.

Redegørelser kan blive debatteret i Folketingssalen. En særlig kendt redegørelsesdebat er den lange åbningsdebat mellem folketingsmedlemmerne og regeringen hvert år, når Folketinget åbner, på baggrund af statsministerens åbningsstale (se side 14).

En måde at få belyst aktuelle politiske emner på er ved at stille spørgsmål til ministrene.

Statsministeren svarer på et spørgsmål fra et folketingsmedlem.

Arbejdet i udvalgene

Det enkelte folketingsmedlem kan umuligt nå at sætte sig ordentligt ind i alle lov- og beslutningsforslag. Derfor er det dybdegående arbejde med de mange forslag organiseret i udvalg, der arbejder med forskellige sagsområder.

Alle udvalg (bortset fra to: Udvalget for Forretningsordenen og Udvalget til Valgs Prøvelse) har hvert sit politiske sagsområde, der svarer omtrent til ministeriernes sagsområder. Lovforslag om folkeskolen bliver f.eks. behandlet i Børne- og Undervisningsudvalget, hvis sagsområde svarer til det, der hører under Børne- og Undervisningsministeriet. Udvalgene har faste mødelokaler rundt omkring på Christiansborg.

De fleste udvalg har 29 medlemmer. Partierne er repræsenteret i udvalgene nogenlunde i forhold til antallet af deres medlemmer af Folketinget.

Arbejdet med lov- og beslutningsforslag

Efter førstebehandling i Folketingssalen henvises næsten alle lov- og beslutningsforslag til behandling i et af de stående udvalg.

Under arbejdet med et forslag stiller udvalget sædvanligvis en række spørgsmål til den minister, som har ansvaret for det område, forslaget hører under. Nogle gange beder udvalget ministeren om et mundtligt svar. Så skal ministeren møde op i udvalget til et såkaldt samråd.

Udvalgene får også besøg af forskellige deputationer, det vil sige en gruppe borgere eller repræsentanter for organisationer og lign., som ønsker at fortælle udvalget om deres erfaringer, holdninger, viden m.v. for at påvirke udvalgets arbejde med et lovforslag. Udvalgene bestemmer selv, hvilke deputationer de vil mødes med. Mødet med en deputation varer et kvarters tid. Deputationen fremfører sine synspunkter, og udvalgets medlemmer kan stille spørgsmål bagefter. Deputationen kan til gengæld ikke stille spørgsmål til udvalget. Der finder altså ingen forhandling sted.

Et udvalg slutter normalt arbejdet med et lov- eller beslutningsforslag med at skrive en betænkning, en slags resumé af udvalgets arbejde. Her oplyser partierne bl.a., om de kan støtte forslaget eller ej. Ofte stiller udvalgsmedlemmerne ændringsforslag til det forslag, de arbejder med, på deres partis vegne. Ændringerne står også i betænkningen.

Ved andenbehandling af forslaget i Folketingssalen er udvalgsbetænkningen grundlag for den videre debat. Mange gange er alle brikker faldet på plads under udvalgsarbejdet. Så kan forslaget gå videre til tredjebehandling og vedtagelse. I nogle tilfælde er der behov for at få afklaret yderligere spørgsmål efter andenbehandlingen. Så arbejder udvalget med forslaget en gang til. Og ofte skriver de et resumé mere. Den kaldes for en tillægsbetænkning.

Udvalgsarbejdet 2017-18

Afholdte udvalgsmødet

635

Besøg hos udvalgene af deputationer

307

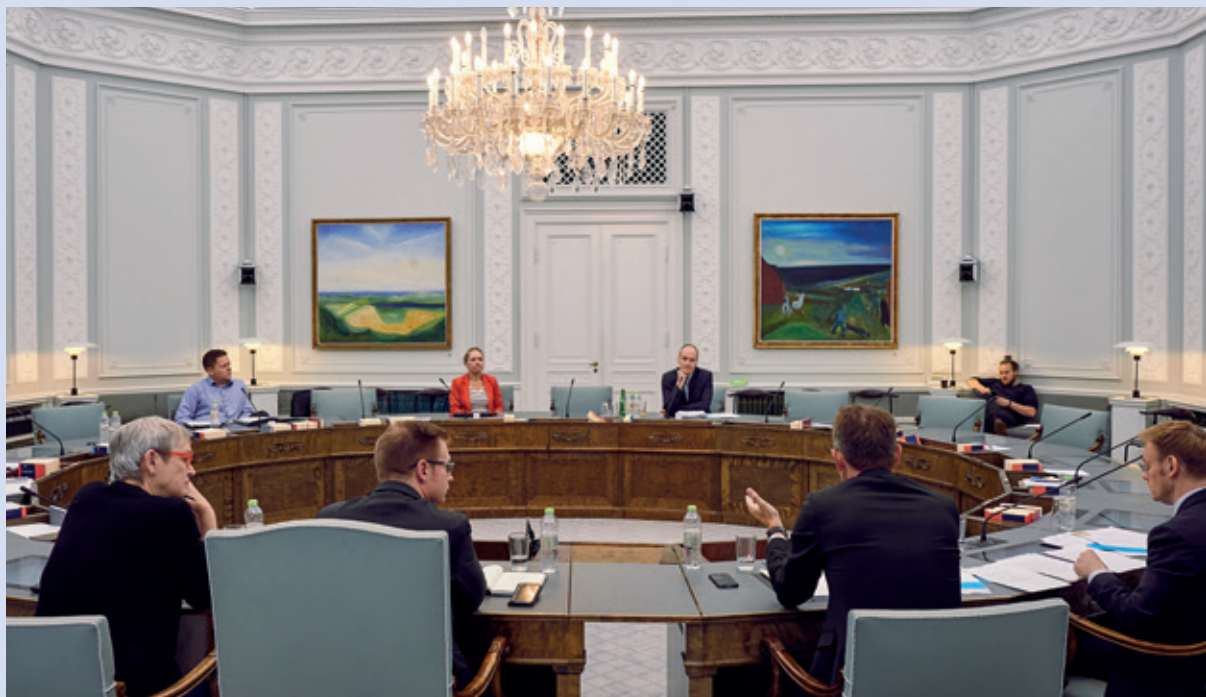
Spørgsmål stillet af udvalgene

13.668

Samrådspørgsmål til ministrene

871

>
Både politikere og embedsmænd fra Folketingets Administration deltager i møder i Folketingets udvalg – her i Finansudvalget.

Udvalgene og kontrollen med regeringen

Det meste af udvalgenes arbejde består i at arbejde med lov- og beslutningsforslag. Men udvalgene deltager også i kontrollen med regeringen og den måde, den forvalter lovene på. Ud over de spørgsmål, udvalgene stiller under arbejdet med lov- og beslutningsforslagene, kan udvalgene også stille spørgsmål til ministre om deres forvaltning af de love, som allerede fungerer. Spørgsmålene kan både være skriftlige og mundtlige.

Lukkede og åbne døre

I modsætning til møderne i Folketingssalen holdes møderne i Folketingets udvalg normalt for lukkede døre. Offentligheden har ikke adgang. Et udvalg kan dog vedtage at åbne dørene i nogle situationer, og det udnyttes bl.a. i forbindelse med udvalgenes kontrol med regeringen. Mange samråd med ministre holdes f.eks. som åbne samråd.

Udvalgene kan også holde åbne temamøder sammen med en minister om udvalgenes vigtigste arbejdsområder. Eller åbne møder, hvor et eller flere emner diskuteres og belyses, eventuelt med hjælp fra inviterede eksperter og embedsmænd. Udvalgene kan også holde en offentlig høring, hvor der deltager forskellige eksperter, for at få et vigtigt politisk spørgsmål belyst fra alle vinkler. Et udvalg har også mulighed for at få en vigtig sag debatteret i Folketingssalen under en redegørelsesdebat.

Folketinget har i øjeblikket 26 faste udvalg:

1. Beskæftigelsesudvalget
2. Boligudvalget
3. Børne- og Undervisningsudvalget
4. Erhvervsudvalget
5. Europaudvalget
6. Finansudvalget
7. Forsvarsudvalget
8. Færøudvalget
9. Grønlandsudvalget
10. Indfødsretsudvalget
11. Kirkeudvalget
12. Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget
13. Kulturudvalget
14. Ligestillingsudvalget
15. Miljø- og Fødevareudvalget
16. Retsudvalget
17. Skatteudvalget
18. Social- og Indenrigsudvalget
19. Sundheds- og Ældreudvalget
20. Transportudvalget
21. Uddannelses- og Forskningsudvalget
22. Udenrigsudvalget
23. Udlændinge- og Integrationsudvalget
24. Udvalget for Forretningsordenen
25. Udvalget for Landdistrikter og Øer
26. Udvalget til Valgs Prøvelse

Folketinget har også andre udvalg, nævn og råd, f.eks.:

- Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne
- Det Udenrigspolitiske Nævn
- Udvalget vedrørende Det Ethiske Råd

FAKTA

Politiske roller og opgaver

Efter et folketingsvalg danner folketingsmedlemmer fra samme parti en folketingsgruppe. Den ledes af en slags bestyrelse med en gruppeformand og en gruppesekretær.

I Folketingssalen sidder medlemmerne af hver folketingsgruppe sammen. De borgerlige grupper sidder til højre i salen, midtergrupper midtfor og de venstreorienterede grupper til venstre – set fra formandens stol. Det er herfra, begreberne højre- og venstrefløj stammer.

Partierne giver deres folketingsmedlemmer forskellige områder at arbejde med og udtale sig om. Det kalder man at være ordfører.

Ordfører

Folketingsgrupperne giver deres folketingsmedlemmer forskellige områder at arbejde med og udtale sig om. Det kalder man at være ordfører. Hver gruppe har f.eks. en uddannelsesordfører og en finansordfører.

Det er f.eks. uddannelsesordføreren, der taler fra Folketingets talerstol, hvis man forhandler om et lovforslag om uddannelser. Ordførerne får ordet efter hinanden efter folketingsgruppernes størrelse. Den største gruppe taler først.

Udvalgsformand

Folketingsmedlemmerne arbejder med de politiske sager og lovforslag i grupper på tværs af udvalgene, f.eks. Finansudvalget eller Uddannelsesudvalget. Et af udvalgsmedlemmerne er formand og leder møderne. Formanden skal bl.a. sørge for, at alle kommer til orde, og at man også tager hensyn til de folketingsgrupper, der er i mindretal. Formanden er altså hele udvalgets formand, selv om vedkommende tilhører en bestemt gruppe.

Alle kan overvære møderne i Folketingssalen. Det er en ret, der står i grundloven (§ 49).

Udvalgsmedlem

I de fleste af Folketingets udvalg er der 29 udvalgsmedlemmer. Ordførerne er typisk medlem af det udvalg, hvis område de er ordfører på; finansordføreren sidder i Finansudvalget osv.

Folketingsmedlemmerne er tit med i flere udvalg. For folketingsgrupperne har det antal udvalgsmedlemmer, der svarer til deres andel af pladser i Folketinget. Så medlemmerne i de mindre grupper har hver især flere udvalg og udvalgsmøder at passe, end man har i de store grupper.

Gruppeformand

Hver gruppe i vælger en gruppeformand, der leder gruppens møder. Her diskuterer folketingsmedlemmerne de politiske sager og lovforslag for at finde ud af, hvad deres gruppe skal mene om dem. Når de er færdige, opsummerer gruppeformanden, hvad partiets holdning til sagen eller lovforslaget er, og om man skal stemme ja, nej eller hverken ja eller nej til det.

Partilederen står i spidsen for et parti og vælges af partiets medlemmer.

Politisk ordfører

Alle folketingsgrupperne har en politisk ordfører, der fører ordet for sin gruppe under mere generelle debatter. F.eks. er det normalt den politiske ordfører, der taler på sin gruppes vegne, når Folketinget åbner i oktober og afrunder folketingsåret i maj/juni.

Partileder

Partilederen står i spidsen for et parti og vælges af partiets medlemmer. Partilederen behøver ikke være medlem af Folketinget, men de fleste partiledere er også folketingsmedlemmer.

Folketingsåret

Folketingsåret følger ikke kalenderåret. Det begynder i stedet kl. 12 den første tirsdag i oktober og slutter på samme tidspunkt året efter.

Folketingets åbning

Folketingets åbningsdag er en festlig begivenhed, som den kongelige familie overværer fra kongelogen. Det første punkt på dagsordenen er valg af Folketingets formand og næstformænd. Herefter holder statsministeren sin åbningsstale fra Folketingets talerstol.

Talen indeholder regeringens vurdering af, hvor det går godt, og hvor der bør ske forbedringer. Og en præsentation af de områder, hvor regeringen i det kommende folketingsår vil fremsætte, dvs. foreslå, lovforslag. Statsministeren fremlægger også en skriftlig redegørelse, som indeholder korte beskrivelser af alle de nye lovforslag og formålet med dem. Den skriftlige redegørelse kaldes regeringens lovkatalog eller lovprogram.

Når statsministeren har holdt sin åbningsstale, slutter mødet. Et par dage senere afholdes åbningsdebatten. Her diskuterer politikerne åbningsstalen. Åbningsdebatten begynder om formiddagen og varer som regel til langt ud på aftenen.

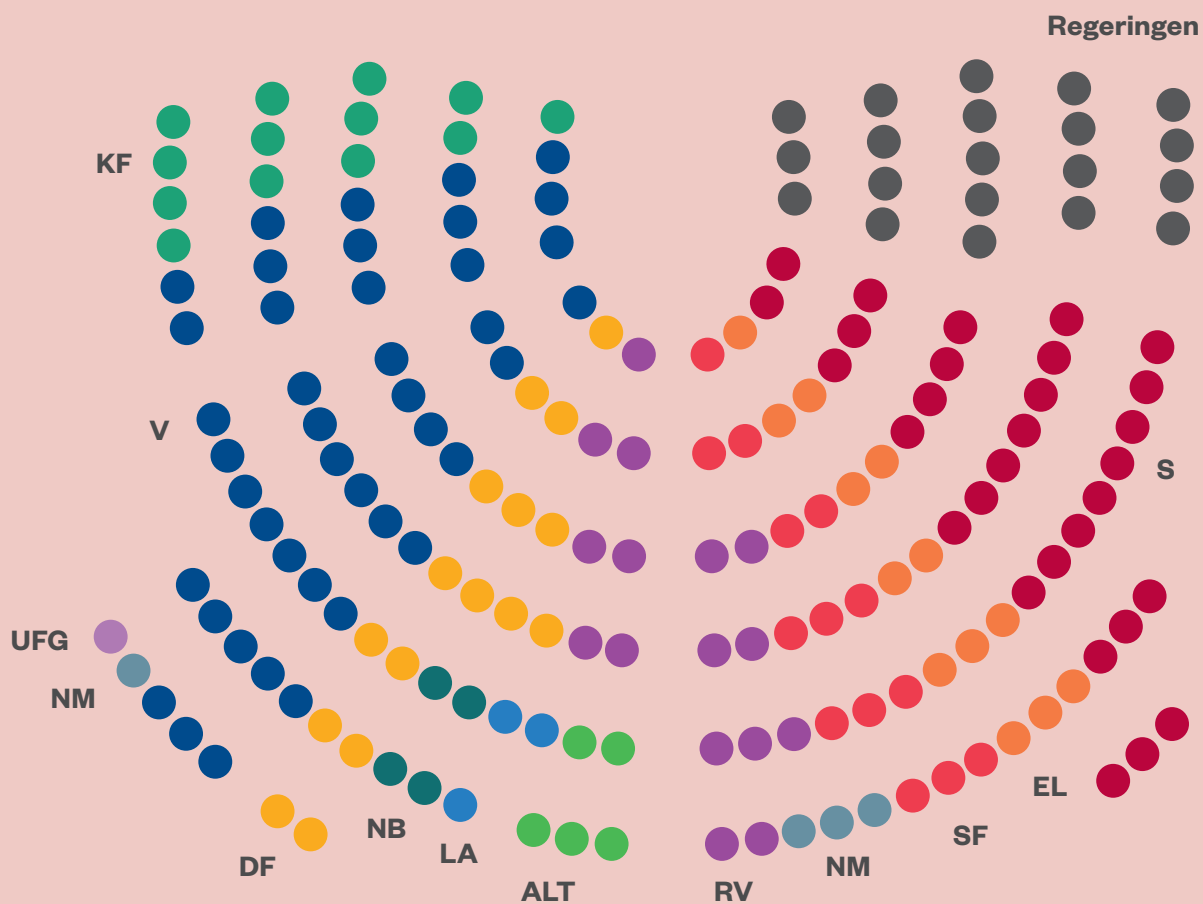
Opgaverne i årets løb

De forskellige politiske sager, og hvad der er på den politiske dagsorden, varierer meget. Det ene folketingsår kan forløbe meget anderledes end det andet. Der kan f.eks. være folketingsvalg. Det betyder, at politikerne skal bruge deres tid på at føre valgkamp udeomkring i landet. Eller der kan være forhandlinger om en stor reform med mange forslag, der kræver flere møder og mere planlægning end sædvanlig.

< Kongefamilien deltager hvert år i Folketingets åbning den første tirsdag i oktober.

Folketingsgruppernes placering i Folketings salen (2019-20)

KF:	Det Konservative Folkeparti
V:	Venstre
UFG:	Uden for grupperne
DF:	Dansk Folkeparti
NB:	Nye Borgerlige
LA:	Liberal Alliance
ALT:	Alternativet
RV:	Radikale Venstre
SF:	Socialistisk Folkeparti
EL:	Enhedslisten
S:	Socialdemokratiet
NM:	Nordatlantiske mandater

Folketingets arbejdsregler og ledelse

Der er faste regler for, hvordan arbejdet i Folketinget skal foregå. De står i Folketingets forretningsorden. Nogle af reglerne udspringer af grundloven, f.eks. at et lovforslag skal behandles tre gange i Folketingssalen, før det kan vedtages, og at mindst halvdelen af folketingsmedlemmerne skal være i salen og deltage i afstemningen, før et lovforslag kan vedtages.

I forretningsordenen står også en række andre detaljerede regler for, hvordan Folketingets arbejde i salen skal foregå. Det er regler, Folketinget bliver enige om i det udvalg, der hedder Udvalget for Forretningsordenen.

Folketingets Præsidium

Efter hvert folketingsvalg og i starten af hvert folketingsår vælger Folketinget en ledelse: Folketingets Præsidium (ordet præsidium stammer fra latin og betyder "dem, der sidder foran"). Det består af Folketingets formand og fire næstformænd. Det er folketingsmedlemmerne selv, der vælger forman-

den. Normalt er der kun én kandidat til posten. Hvis der er flere, stemmer man om, hvem der skal være formand, i Folketingssalen. Hvis der er to kandidater og de har fået lige mange stemmer, trækker man lod. Men det sker meget, meget sjældent.

Posten som Folketingets formand regnes for at være den fineste i Danmark – finere end at blive minister. For formanden bliver valgt af hele Folketinget; en minister bliver udpeget af én person – statsministeren.

Regler for opførsel

Formanden sørger for at give talerne ordet i den rigtige rækkefølge og holder øje med, at forretningsordenens regler bliver overholdt. Hver taler har f.eks. en bestemt taletid, ligesom debatterne skal foregå i en god tone. Folketingsmedlemmerne skal tale pænt til hinanden uden at bande eller bruge skældsord. Herudover har formanden det overordnede ansvar for Folketingets Administration, dvs. alle de medarbejdere, der er ansat i Folketinget til at hjælpe med folketingsarbejdet.

Folketingets formand eller en af de fire næstformænd leder møderne i Folketingssalen fra formandsstolen.

I løbet af et folketingsår bliver der holdt omkring 100 møder i Folketingssalen og omkring 600 møder i Folketingets forskellige udvalg.

Arbejdsugen

Mandag er normalt mødefri. Tirsdag, onsdag og torsdag er faste mødedage. Forud for hvert møde i salen bliver der også holdt møder i de enkelte partigrupper, såkaldte gruppemøder. Her gennemgår partigruppen de sager, som er på dagsordenen, og man koordinerer med hinanden, så partiets holdning ligger klar. Fredag kan ligesom mandag være mødefri, men i de senere år har der ofte også været møder i Folketingssalen om fredagen.

Finansloven

Det er via finansloven, det fastlægges, hvad staten skal bruge sine penge på i det kommende år; hvor meget der skal gå til skoler, forsvar, hospitaler osv. Ligesom de fleste andre lovforslag bliver forslaget til finansloven fremsat af regeringen.

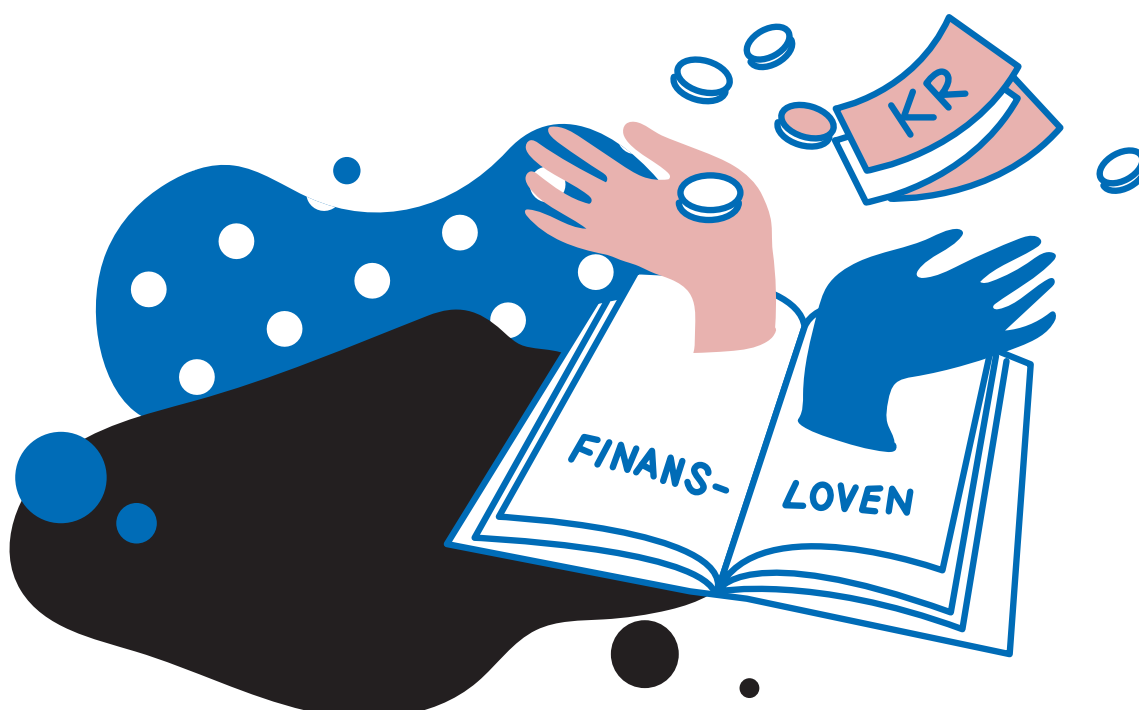
Finansloven er den mest omfattende af alle love. Mens en "almindelig" lov kan fylde alt fra 1 til ca. 60 sider, fylder finansloven ca. 500 sider. Hertil kommer ca. 2.500 sider med bemærkninger. Finanslovsforhandlingerne er et af højdepunkterne i folketingsåret. Lovforslaget bliver som regel vedtaget i Folketinget i december før juleferien.

Travlhed før lukketid

Folketingsårets sidste møde i Folketingssalen bliver som regel afholdt lige op til grundlovsdag, den 5. juni. De senere år har der dog også været møder efter grundlovsdag. Fra folketingsårets start og frem til juleferien er der stor aktivitet i Folketinget, og aktiviteten fortsætter om foråret. Før jul drejer det sig om at få finansloven på plads, og om foråret har politikerne travlt med at gøre lovgivningsarbejdet færdigt, inden den mødefri periode starter.

Folketingsåret rundes af med, at statsministeren holder en afslutningstale. I talen giver statsministeren sin og regeringens vurdering af de politiske resultater i årets løb og den overordnede indenrigs- og udenrigspolitiske situation. Efter talen er der afslutningsdebat, som ofte varer til langt ud på aftenen.

Det er via finansloven, Folketinget fastlægger, hvad staten skal bruge sine penge på i det kommende år; hvor meget der skal gå til skoler, forsvar, hospitaler osv.

Hvis du vil vide mere

Besøg Folketinget

Din klasse kan deltage i et undervisningstilbud fyldt med dilemmaer om rettigheder og pligter i et demokrati. I diskuterer, mens I bliver ført rundt på Christiansborg. I kan også overvære et møde i Folketingssalen fra tilhørerpladserne.

33 37 32 21

ftbesog@ft.dk

booking.ft.dk

Politiker for en Dag

I Folketingets interaktive rollespil 'Politiker for en Dag' oplever du, hvordan det er at være politiker i Folketinget. Spillet er for 8.- og 9.-klasser og varer 3 timer.

33 37 32 21

booking.ft.dk

Folketingets Oplysning

Hos Folketingets Oplysning kan du få svar på dine spørgsmål om Folketinget.

33 37 33 38

fo@ft.dk

Folketingets EU-Oplysning

Hos Folketingets EU-Oplysning kan du få svar på dine spørgsmål om EU.

33 37 33 37

euopl@ft.dk

ft.dk

På Folketingets hjemmeside kan du bl.a. læse om demokratiet, grundloven, folketingsmedlemmerne og Christiansborg Slot. Du kan også se direkte tv fra eller streame møderne i Folketingssalen.

ft.dk/da/undervisning

'Undervisning' er Folketingets side til skoleelever. Her finder du bl.a. 22 korte film om Folketinget og EU. Du kan også læse om Skolevalg og Ungdomsparlamentet. Eller finde nogle flotte billeder af Christiansborg til en af dine opgaver i skolen.

statsrevisorerne.dk

Statsrevisorerne er en uafhængig institution under Folketinget. Folketinget udpeger 6 politikere til at blive statsrevisorer. De overvåger, at staten bruger skatteborgernes penge lovligt, korrekt og effektivt.

ombudsmanden.dk

Folketingets Ombudsmand er en uafhængig institution under Folketinget. Ombudsmandens kontor behandler klager over offentlige myndigheder. Ombudsmanden har også et børnekontor, der behandler klager fra og om børn.

rigsrevisionen.dk

Rigsrevisionen er en uafhængig institution under Folketinget. Rigsrevisionen reviderer statens regnskaber. Rigsrevisorerne undersøger bl.a., om regnskaberne er rigtige og om statens penge bliver brugt til det, Folketinget har besluttet, de skal bruges til.

borger.dk

På borger.dk finder du oplysninger om hele det offentlige system. Du kan læse om alt muligt lige fra, hvordan du søger SU, til, hvor du køber fisketegn.

retsinfo.dk

På Retsinformations hjemmeside kan du helt gratis søge i danske love og regler. Her finder du bl.a. grundloven, straffeloven og loven om folkeskolen.

Folketingets partier

Socialdemokratiet

partikontoret@socialdemokraterne.dk
socialdemokraterne.dk

Venstre

venstre@venstre.dk
venstre.dk

Dansk Folkeparti

df@df.dk
danskfolkeparti.dk

Radikale Venstre

radikale@radikale.dk
radikale.dk

Socialistisk Folkeparti

sf@sf.dk
sf.dk

Enhedslisten

landskontoret@enhedslisten.dk
enhedslisten.dk

Det Konservative Folkeparti

info@konservative.dk
konservative.dk

Alternativet

alternativet@alternativet.dk
alternativet.dk

Nye Borgerlige

mail@nyeborgerlige.dk
nyeborgerlige.dk

Liberal Alliance

borgerhenvendelse@liberalalliance.dk
liberalalliance.dk

Javnaðarflokkurin

javnadarflokkurin@logting.fo
j.fo

Sambandsflokkurin

samband@olivant.fo
samband.fo

Inuit Ataqatigiit

ia@greennet.gl
ia.gl

Siumut

siumut@siumut.gl
siumut.gl

Folketinget

Christiansborg
DK-1240 København K
Tlf. +45 3337 5500
ft.dk

Folketingets Oplysning

Tlf. + 45 3337 3338
fo@ft.dk

Folketingets EU-Oplysning

Tlf. +45 3337 3337
euopl@ft.dk
eu.dk

"Folketinget i arbejdstøjet" henvender sig til 8.- og 9.-klasseelever til brug i undervisningen i samfundsfag.

Hæftet gennemgår arbejdet i Folketingssalen og i Folketingets udvalg. Målet er at give eleverne en grundlæggende forståelse af Folketingets arbejde og opgaver gennem et folketingsår.

Hæftet er en del af en mindre serie af hæfter, som er udarbejdet af Folketingets Administration, der bl.a. formidler upartisk information om dansk demokrati, Folketingets arbejde og EU.